

ΤΕΧνικές: Αλλαγή επικεφαλίδων

Απόστολος Συρόπουλος

28ης Οκτωβρίου 366

671 00 Ξάνθη

E-mail: apostolo@obelix.ee.duth.gr

Σε τούτο το τεύχος παρουσιάζουμε τη λύση σε ένα πραγματικό πρόβλημα που αντιμετώπισε ο Δημήτρης Φιλίππου καθώς εργαζόταν στη μετάφραση ενός βιβλίου. Το πρόβλημα ήταν αρκετά σύνθετο και έτσι το αναγάγαμε στην λύση δύο μικρότερων προβλημάτων.

Πρόβλημα 1ο: Οι τίτλοι των ενοτήτων πρέπει να έχουν περασιά στα αριστερά (δηλ., αριστερή ευθυγράμμιση) και οι λέξεις των τίτλων δεν πρέπει να συλλαβίζονται. Η λύση στο παραπάνω πρόβλημα συνίσταται στον επανορισμό της εντολής `\section`, ως εξής:

```
\renewcommand\section{\@startsection {section} {1} {\z@} %
{-3.5ex \@plus -1ex \@minus -.2ex} %
{2.3ex \@plus .2ex} %
{\normalfont\Large\bfseries\raggedright%
\hyphenpenalty=10000\exhyphenpenalty=10000}}
```

Με την εντολή `\raggedright`, αλλάζουμε την ευθυγράμμιση του τίτλου της ενότητας από πλήρη (δεξιά και αριστερή) μόνον σε αριστερή. Με τις δύο τελευταίες εντολές, `\hyphenpenalty=10000` και `\exhyphenpenalty=10000`, αποτρέπουμε το ΤΕΧ από το να συλλαβίσει τις λέξεις. Παρόμοια μπορούμε να επανορίσουμε και τις υποενότητες, κ.λπ. Ας πάμε στο δεύτερο πρόβλημα.

Πρόβλημα 2ο: Θέλουμε στα περιεχόμενα ενός βιβλίου ορισμένες σημαντικές ενότητες να φέρουν ένα σημάδι (π.χ. έναν αστερίσκο) εμπρός από τον αριθμό τους· κάτι σαν

- *2.1 Τα αίτια
- 2.2 Η αφορμή
- 2.3 Τα γεγονότα
- *2.4 Οι συνέπειες

Πρώτα πρέπει να ορίσουμε μια νέα εντολή η οποία θα τοποθετεί τον αστερίσκο πριν από τον αριθμό της ενότητας στον πίνακα περιεχομένων:

```
\newcommand\newaddcontentsline[3] {%
\addtocontents{#1} {\protect\contentsline{#2} {%
\llap{*} #3} {\thepage}}}
```

Κατόπιν αποθηκεύουμε τον αρχικό ορισμό της εντολής πριν αρχίσουμε τα «κόλπα»:

```
\let\oldaddcontentsline\addcontentsline
```

Τώρα πια ορίζουμε μια νέα εντολή στην οποία αποθηκεύουμε τον πραγματικό τίτλο της ενότητας:

```
\newcommand{\sectiontext} [1] {%
\raggedright
\hyphenpenalty=10000
\exhyphenpenalty=10000%
#1}
```

Αν θέλουμε μπορούμε να αλλάξουμε και τον τρόπο με τον οποίο θα εμφανίζεται και ο αριθμός:

```
%\renewcommand{\@secntformat} [1] {%%
\oldstylenums{\csname the#1\endcsname} \quad} %
```

Τώρα πλέον προχωράμε στον ορισμό της εντολής `\starredsection`:

```
\newcommand\@first@arg {} \newcommand\starredsection[2] [] {%
\let\addcontentsline\newaddcontentsline%
\renewcommand\@first@arg{#1} %
\if\@first@arg\empty
\relax\section[#2] {\sectiontext{#2}} %
\else%
\section[#1] {\sectiontext{#2}} %
\fi%
\let\addcontentsline\oldaddcontentsline}
```

Η εντολή `\@first@arg` είναι μια εντολή που όταν εκτελεσθεί δεν παράγει τίποτα! Αυτή είναι χρήσιμη για να ξέρουμε αν το πρώτο όρισμα της νέας εντολής είναι κενό (η οποία άλλωστε έχει εξ ορισμού αυτή την τιμή). Η εντολή `\if` ελέγχει αν οι δύο εντολές που ακολουθούν ανάγονται

στην ίδια «πρωτόγονη» τιμή. Ανάλογα με το αποτέλεσμα της σύγκρισης, το παραγόμενο οπτικό αποτέλεσμα θα είναι διαφορετικό.

Τέλος, μην ξεχνάτε ότι τέτοιες αλλαγές σε ορισμούς θα πρέπει να τις τοποθετείτε είτε στον πρόλογο του κώδικα (δηλαδή πριν το `\begin{document}`) είτε σε ένα ξεχωριστό αρχείο μορφοποίησης, π.χ. `mystyle.sty`, που το καλείτε με την εντολή `\usepackage{mystyle}`.